

چهل حدیث غدیر

محمود شریفی

تذکر این کتاب توسط مؤسسه فرهنگی - اسلامی شبکه الامامین الحسنین علیهم السلام
بصورت الکترونیکی برای مخاطبین گرامی منتشر شده است.

لازم به ذکر است تصحیح اشتباهات تایپی احتمالی، روی این کتاب انجام گردیده
است.

مقدمه:

سال دهم هجرت که مسلمانان همراه پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مراسم حج را به پایان رساندند و آن سال، بعداً «حجة الوداع» نام گرفت، پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عازم مدینه گردید.

فرمان حرکت صادر شد. هنگامی که کاروان به سرزمین «رابع» در سه میلی جحفه که میقات حجاج است، رسید امین وحی در مکانی به نام «غدیرخم» فرود آمد.

آیه (يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ). نازل شد که ای پیامبر، آنچه از طرف خدا فرستاده شده، به مردم ابلاغ کن. اگر این کار را نکنی، رسالت خود را تکمیل نکرده‌ای و خداوند تو را از گزند مردم حفظ خواهد کرد. (سوره مائده: آیه 67)

دستور توقف در آن مکان صادر شد. همه مردم ایستادند. وقت ظهر هوا، بشدت گرم بود. پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نماز ظهر را با جماعت خواند سپس در حالی که مردم دور او را گرفته بودند، بر روی نقطه بلندی که از جهاز شتران برپا شد، قرار گرفت و با صدای رسا خطبه خواند و سپس فرمود:

«مردم نزدیک است من دعوت حق را لبیک گویم و از میان شما بروم من مسؤولم و شما هم مسؤولید».

سپس مطالبی گرانها بیان کرد و فرمود:

«من دو چیز نفیس در میان شما به امانت گذاردم، یکی کتاب خدا و دیگری عترت و اهل بیت من، این دو هرگز از هم جدا نشوند. مردم بر قرآن و عترت من پیشی نگیرید و در عمل به آنها کوتاهی نورزید که هلاک می شوید.»

در این هنگام دست علی عَلَيْهِ السَّلَامُ را گرفت و او را بلند کرد و به همه مردم معرفی نمود، سپس فرمود:

«سزاوارتر بر مؤمنان از خود آنان کیست؟ همگی گفتند: خدا و پیامبر او داناترند.»

پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمود:

«خدا، مولای من و من، مولای مؤمنانم و من بر آنها از خودشان اولی و سزاوارترم.»

بعد فرمود:

« من كنت مولاه فهذا علي مولاه اللهم وال من والاه و عاد من عاداه و... »

«ای مردم هرکس من مولای اویم، علی مولای اوست، خداوندا کسانی را که علی را دوست دارند، دوست بدار و کسانی که او را دشمن دارند، دشمن دار و...»

سپس فرشته وحی نازل شد و آیه (**الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ...**) را نازل فرمود و آن روز در تاریخ اسلام جاودانه و حماسه ساز شد.

آری غدیر، روز حماسه جاوید، روز ولایت، روز امامت، روز وصایت، روز اخوت، روز رشادت و شجاعت و شهامت و حفاظت و رضایت و صراحت شناخته شد. روز نعمت، روز شکرگزاری، روز پیام رسانی، روز تبریک و تهنیت، روز سرور و شادی و هدیه فرستادن، روز عهد و پیمان و تجدید میثاق، روز تکمیل دین و بیان حق، روز راندن شیطان، روز معرفی راه و رهبر،

روز آزمون، روز یاس دشمن و امیدواری دوست و خلاصه روز اسلام و قرآن و عترت، روزی که پیروان واقعی مکتب حیات بخش اسلام آن را گرامی می‌دارند و به همدیگر تبریک می‌گویند.

از احادیث بر می‌آید که ائمه: آن روز را جشن می‌گرفتند و در آن روز مراسم ویژه‌ای داشتند، شبیه مراسمی که ما ایرانیان امروز در عید نوروز داریم.

از فیاض بن محمد طوسی نقل شده: روز غدیر به حضور امام هشتم علیه السلام

رسید. دید گروهی از افراد ویژه در خدمت حضرت هستند که امام آنان را برای افطار در خانه‌اش نگهداشت و به منزل آنان غذا و لباس و کفش و انگشتر و هدایای دیگر فرستاد و آن روز وضع او و اطرافیان او کاملاً عوض شده بود و فضائل آن روز را برای آنان یادآوری می‌کرد. (بحار الانوار، 97: 112، ح 8.)

در حدیث دیگری است: روزی از روزهای خلافت علی علیه السلام جمعه و عید غدیر به یک روز افتاد.

امام علیه السلام خطبه مفصلی خواند و فرمود:

«این مجمع اکنون به پایان می‌رسد و شما همگی به خانه‌هایتان بر می‌گردید، بروید - خدای بر شما رحمت فرستد - و بر خانواده خود فراح گیرید و به برادران خود نیکی کنید.

خداوند را بر این نعمت که شما را بخشیده است، سپاس گزارید. متحد شوید تا خدا کمکتان کند. نیکویی کنید تا خدا دوستیتان را پایدار کند. از نعمتهای خداداد، یکدیگر را هدیه فرستید.

خداوند در این روز چندین برابر دیگر عیدها پاداش دهد.

این گونه پاداش جز در این روز (غدیر) دیگر نخواهید یافت. نیکویی کردن در این روز مال را بسیار کند و عمر را زیاد.

مهربانی کردن باعث رحمت خدا شود و مهربانی او. در این روز به برادران و خاندان از مال خدا داده ببخشید، هر اندازه که بتوانید. همواره چهره خندان دارید. چون به یکدیگر رسیدید، شادمانی کنید، و خدا را بر نعمتهایش سپاس گوئید. بروید و به آنان که امیدشان به شماست، نیکی بسیار کنید در خورد و خوراک، خود و زیردستانتان یکسان باشید. این یکسانی و مساوات را تا جایی که توانایی دارید عملی سازید، که پاداش یک درهم در این روز، صد هزار درهم است و برکت به دست خداست.

روزه این روز را نیز خداوند مستحب قرار داده است و در برابر آن پاداشی بس بزرگ نهاده. اگر کسی در این روز، نیاز برادران خود را برآورد - پیش از تمنا و درخواست - و با میل و رغبت خوبی کند، پاداش او چنان باشد که این روز را روزه داشته است و شب آن را با عبادت به بامداد رسانیده.

و هرکس در این روز به روزه‌داری افطاری دهد، چنان است که گویی دسته دسته مردم را افطاری داده است...

همین که به یکدیگر رسیدید همراه سلام، مصافحه کنید و نعمتی را که در این روز نصیبتان شده است به یکدیگر تبریک گوئید. باید این سخنان را آن که بود و شنید به آن که نبود و نشنید، برساند. باید توانگران به سراغ مستمندان روند و قدرتمندان به دنبال ضعیفان، پیامبر ﷺ مرا به این چیزها امر کرده است». (ترجمه این روایت تا اینجا از استاد محمدرضا حکیمی است که از حماسه غدیر، ص 71 گرفته شده است.) بعد امام عَلَيْهِ السَّلَامُ خطبه جمعه را خواند و نماز جمعه را نماز عیدش قرار داد، بعد با فرزند و شیعیانش به منزل امام حسین عَلَيْهِ السَّلَامُ برگشت که غذا آماده کرده بودند و آن شیعیان نیازمند و بی‌نیاز با هدایای او به طرف خانواده خود برگشتند. (بحار الانوار 97: 117).

به امید روزی که همه مسلمانان بویژه مردم مسلمان ایران روز عید غدیر را
بزرگترین عید خود قرار داده و این روزه آنطور که بایسته و شایسته آن است،
گرامی بدارند.

1 - غدیر در قرآن

(الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا ۚ فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ ۗ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ.)

مائده: 3.

امروز (روز غدیر خم) دین شما را به حد کمال رساندم و نعمتم را بر شما تمام کردم و اسلام را بعنوان دین برای شما پسندیدم.

فصل اول: جایگاه عید غدیر در مکتب

1 - عید خلافت و ولایت

روی زیاد بن محمد قال:

دخلت على ابي عبد الله عليه السلام فقلت:

للمسلمين عيد غير يوم الجمعة والفرط والاضحى؟

قال: نعم، اليوم الذى نصب فيه رسول الله صلى الله عليه وآله امير المؤمنين عليه السلام . مصباح

المتهدج: 736.

زياد بن محمد گوید:

بر امام صادق عليه السلام وارد شدم و گفتم: آیا مسلمانان عیدی غیر از عید قربان و

عید فطر و جمعه دارند؟ امام عليه السلام فرمود:

آری، روزی که رسول خدا صلى الله عليه وآله امیر مؤمنان عليه السلام را (به خلافت و ولایت)

منصوب کرد.

2 - برترین عید امت

قال رسول الله صلى الله عليه وآله :

يوم غدیر خم افضل اعياد امتى و هو اليوم الذى امرنى الله تعالى ذكره فيه

بنصب اخى على بن ابي طالب علما لامتى، يهتدون به من بعدى و هو اليوم الذى

اكمل الله فيه الدين و اتم على امتى فيه النعمة و رضى لهم الاسلام ديننا. امالى

صدوق: 125، ح 8.

رسول خدا ﷺ فرمود:

روز غدیر خم برترین عیدهای امت من است و آن روزی است که خداوند بزرگ دستور داد؛ آن روز برادرم علی بن ابی طالب را به عنوان پرچمدار (و فرمانده) امتم منصوب کنم، تا بعد از من مردم توسط او هدایت شوند، و آن روزی است که خداوند در آن روز دین را تکمیل و نعمت را بر امت من تمام کرد و اسلام را به عنوان دین برای آنان پسندید.

3 - عید بزرگ خدا

عن الصادق عليه السلام قال:

هو عيد الله الاكبر، و ما بعث الله نبيا الا و تعيد في هذا اليوم و عرف حرمة و اسمه في السماء يوم العهد المعهود و في الارض يوم الميثاق الماخوذ و الجمع المشهود. وسائل الشيعة، 5: 224، ح 1.

امام صادق عليه السلام فرمود:

روز غدیر خم عید بزرگ خداست، خدا پیامبری مبعوث نکرده، مگر اینکه این روز را عید گرفته و عظمت آن را شناخته و نام این روز در آسمان، روز عهد و پیمان و در زمین، روز پیمان محکم و حضور همگانی است.

4- عید ولایت قیل لابی عبد الله عليه السلام :

للمؤمنين من الاعياد غير العيدين و الجمعة؟

قال: نعم لهم ما هو اعظم من هذا، يوم اقيم امير المؤمنين عليه السلام فعقد له رسول الله الولاية في اعناق الرجال والنساء بغدير خم.

وسائل الشيعة، 7: 325، ح 5.

به امام صادق علیه السلام گفته شد:

آیا مؤمنان غیر از عید فطر و قربان و جمعه عید دیگری دارند؟ فرمود:
آری، آنان عید بزرگتر از اینها هم دارند و آن روزی است که
امیرالمؤمنین علیه السلام در غدیر خم بالا برده شد و رسول خدا مساله ولایت را بر
گردن زنان و مردان قرار داد.

5 - روز تجدید بیعت

عن عمار بن حریر قال دخلت علی ابی عبد الله علیه السلام فی یوم الثامن عشر من
ذی الحجة فوجدته صائما فقال لی:

هذا یوم عظیم عظم الله حرمة علی المؤمنین و اکمل لهم فیہ الدین و تمم
علیهم النعمة و جدد لهم ما اخذ علیهم من العهد والميثاق.

مصباح المتهدج: 737.

عمار بن حریر گوید:

روز هجدهم ماه ذیحجه خدمت امام صادق علیه السلام رسیدم و آن حضرت را
روزه یافتم. امام به من فرمود: امروز، روز بزرگی است، خداوند به آن عظمت
داده و آن روز دین مؤمنان را کامل ساخت و نعمت را بر آنان تمام نمود و عهد
و پیمان قبلی را تجدید کرد.

6 - عید آسمانی

قال الرضا عليه السلام : حدثني ابي، عن ابيه عليه السلام قال:

ان يوم غدیر فی السماء اشهر منه فی الارض.

مصباح المتهدج: 737.

امام رضا عليه السلام فرمود:

پدرم به نقل از پدرش (امام صادق عليه السلام) نقل کرد که فرمود:

روز غدیر در آسمان مشهورتر از زمین است.

7 - عید بی نظیر

قال علی عليه السلام :

ان هذا يوم عظیم الشان، فيه وقع الفرج، ورفعت الدرج و وضحت الحجج وهو

يوم الايضاح والافصاح من المقام الصراح، ويوم كمال الدين و يوم العهد المعهود...

بحار الانوار، 97: 116.

علی عليه السلام فرمود:

امروز (عید غدیر) روز بس بزرگی است.

در این روز گشایش رسیده و منزلت (کسانی که شایسته آن بودند) بلندی

گرفت و برهان‌های خدا روشن شد و از مقام پاک با صراحت سخن گفته شد و

امروز روز کامل شدن دین و روز عهد و پیمان است.

8 - عید پربرکت

عن الصادق عليه السلام :

والله لو عرف الناس فضل هذا اليوم بحقيقته لصافحتهم الملائكة في كل يوم
عشر مرات...

وما اعطى الله لمن عرفه ما لا يحصى بعدد.

مصباح المتهدج: 738.

امام صادق عليه السلام فرمود:

به خدا قسم اگر مردم فضیلت واقعی «روز غدیر» را می‌شناختند، فرشتگان
روزی ده بار با آنان مصافحه می‌کردند و بخششهای خدا به کسی که آن روز را
شناخته، قابل شمارش نیست.

9 - عید فروزان

قال ابو عبد الله عليه السلام :

... و يوم غدیر بین الفطر والاضحی و يوم الجمعة كالقمر بین الكواكب.

اقبال سید بن طاووس: 466.

امام صادق عليه السلام فرمود:

... روز غدیر خم در میان روزهای عید فطر و قربان و جمعه همانند ماه در
میان ستارگان است.

10 - یکی از چهار عید الهی

قال ابو عبد الله عليه السلام :

اذا كان يوم القيامة زفت اربعة ايام الى الله عز و جل كما تنزف العروس الى

خدرها:

يوم الفطر و يوم الاضحى و يوم الجمعة و يوم غدیر خم.

اقبال سيد بن طاووس: 466.

امام صادق عليه السلام فرمود:

هنگامی که روز قیامت برپا شود چهار روز بسرعت بسوی خدا می شتابند

همانطور که عروس به حجله اش بسرعت می رود.

آن روزها عبارتند از:

روز عید فطر و قربان و جمعه و روز غدیر خم.

فصل دوم: شایسته ها و بایسته های غدیر

11 - روز پیام و ولایت

قال رسول الله ﷺ :

يا معشر المسلمين ليبلغ الشاهد الغائب، اوصى من آمن بي و صدقني بولاية
على، الا ان ولاية على ولایتی و ولایتی ولایة ربی، عهدا عهدة الى ربی و امرنی
ان ابلغكموه.

بحار الانوار 37: 141، ح 35.

رسول خدا ﷺ (در روز غدیر) فرمود:

ای مسلمانان! حاضران به غایبان برسانند: کسی را که به من ایمان آورده و
مرا تصدیق کرده است، به ولایت علی سفارش می‌کنم، آگاه باشید ولایت علی،
ولایت من است و ولایت من، ولایت خدای من است. این عهد و پیمانی بود از
طرف پروردگارم که فرمانم داد تا به شما برسانم.

12 - روز اطعام

قال ابو عبد الله عليه السلام :

... وانه اليوم الذي اقام رسول الله صلى الله عليه وآله عليا عليه السلام للناس علما و ابان فيه فضله و وصيه فصام شكرا لله عزوجل ذلك اليوم و انه ليوم صيام و اطعام و صلة الاخوان و فيه مرضاة الرحمن، و مرغمة الشيطان.

وسائل الشيعة 7: 328، ضمن حديث 12.

امام صادق عليه السلام فرمود:

عيد غدیر، روزی است که رسول خدا صلى الله عليه وآله علی عليه السلام را بعنوان پرچمدار برای مردم برافراشت و فضیلت او را در این روز آشکار کرد و جانشین خود را معرفی کرد، بعد بعنوان سپاسگزاری از خدای بزرگ آن روز را روزه گرفت و آن روز، روز روزه‌داری و عبادت و طعام دادن و به دیدار برادران دینی رفتن است. آنروز روز کسب خشنودی خدای مهربان و به خاک مالیدن بینی شیطان است.

13 - روز هدیه

عن امیر المؤمنین علیه السلام قال:

... اذا تلاقیتهم فتصافحوا بالتسلیم و تهابوا النعمة فی هذا الیوم، و لیبلغ الحاضر الغائب، والشاهد الباین، ولیعد الغنی الفقیر والقوی علی الضعیف امرنی رسول الله صلی الله علیه و آله بذلك.

وسائل الشیعه 7: 327.

امیر المؤمنین علیه السلام (در خطبه روز عید غدیر) فرمود:

وقتی که به همدیگر رسیدید همراه سلام، مصافحه کنید، و در این روز به یکدیگر هدیه بدهید، این سخنان را هر که بود و شنید، به آن که نبود برساند، توانگر به سراغ مستمند برود، و قدرتمند به یاری ضعیف، پیامبر مرا به این چیزها امر کرده است.

14 - روز کفالت

عن امیر المؤمنین علیه السلام قال:

... فکیف بمن تکفل عددا من المؤمنین والمؤمنات وانا ضمیینه علی الله تعالی

الامان من الکفر والفقر وسائل الشیعه 7: 327.

امیر مؤمنان علیه السلام فرمود:

... چگونه خواهد بود حال کسی که عهده‌دار هزینه زندگی تعدادی از مردان

و زنان مؤمن (در روز غدیر) باشد، در صورتی که من پیش خدا ضامنم که از

کفر و تنگدستی در امان باشد.

15 - روز سپاس و شادی

قال ابو عبد الله علیه السلام :

... هو یوم عبادة و صلوة و شکر لله و حمد له، و سرور لما من الله به علیکم

من ولایتنا، و انی احب لکم ان تصوموه.

وسائل الشیعه 7: 328، ح 13.

امام صادق علیه السلام فرمود:

عید غدیر، روز عبادت و نماز و سپاس و ستایش خداست و روز سرور و

شادی است به خاطر ولایت ما خاندان که خدا بر شما منت گذارد و من دوست

دارم که شما آن روز را روزه بگیرید.

16 - روز نیکوکاری

عن الصادق عليه السلام :

... و لدرهم فيه بالف درهم لاخوانك العارفين، فافضل علي اخوانك في هذا
اليوم و سر فيه كل مؤمن و مؤمنة.

مصباح المتهدج: 737.

از امام صادق عليه السلام نقل شده که فرمود:

یک درهم به برادران با ایمان و معرفت، دادن در روز عید غدیر برابر هزار
درهم است، بنابراین در این روز به برادرانت انفاق کن و هر مرد و زن مؤمن را
شاد گردان.

17 - روز سرور و شادی

قال ابو عبد الله عليه السلام :

انه يوم عيد و فرح و سرور و يوم صوم شكرا لله تعالى.

وسائل الشيعه 7: 326، ح 10.

امام صادق عليه السلام فرمود:

عید غدیر، روز عید و خوشی و شادی است و روز روزه‌داری به عنوان
سپاس نعمت الهی است.

18 - روز تبریک و تهنیت

قال علی علیه السلام :

عودوا رحمکم الله بعد انقضاء مجمعکم بالتوسعة علی عیالکم، والبر باخوانکم والشکر لله عزوجل علی ما منحکم، واجتمعوا یجمع الله شملکم، و تباروا یصل الله الفتکم، و تهانوا نعمة الله كما هنا کم الله بالثواب فيه علی اضعاف الاعیاد قبله و بعده الا فی مثله... بحار الانوار 97: 117.

علی علیه السلام فرمود:

بعد از پایان گردهم آیی خود (در روز غدیر) به خانه برگردید، خدا بر شما رحمت فرستد. به خانواده خود گشایش و توسعه دهید، به برادران خود نیکی کنید، خداوند را بر این نعمت که شما را بخشیده است، سپاس گزارید، متحد شوید تا خدا به شما وحدت بخشد، نیکویی کنید تا خدا دوستیتان را پایدار کند، به همدیگر نعمت خدا را تبریک بگوئید، همانطور که خداوند در این روز با چندین برابر عیدهای دیگر پاداش دادن به شما تبریک گفته، این گونه پاداشها جز در روز عید غدیر نخواهد بود.

19 - روز درود و براءت

روی الحسن بن راشد عن ابي عبد الله عليه السلام قال:
قلت: جعلت فداك، للمسلمين عيد غير العيدين؟ قال: نعم، يا حسن! اعظهما و
اشرفهما، قال: قلت له: و ای يوم هو؟
قال: يوم نصب امير المؤمنين عليه السلام فيه علما للناس.
قلت له: جعلت فداك وما ينبغي لنا ان نصنع فيه؟
قال: تصومه يا حسن و تكثر الصلوة على محمد و آله فيه و تتبرا الى الله، ممن
ظلمهم، فان الانبياء كانت تامر الاوصياء باليوم الذي كان يقام فيه الوصى ان يتخذ
عيدا.

مصباح المتهدد: 680.

حسن بن راشد گوید:

به امام صادق عليه السلام گفتم: آیا مسلمانان بجز آن دو عيد، عيد ديگرى هم
دارند؟ فرمود: بله، بزرگترین و بهترین عيد. گفتم: کدام روز است؟
فرمود: روزى که امير مؤمنان بعنوان پرچمدار مردم منصوب شد.
گفتم: فدایت شوم در آن روز سزاوار است، چه کنیم؟ فرمود: روزه بگیر و
درود بر محمد و آل او بفرست و از ستمگران به آنان براءت بجوی، زیرا پیامبران
به جانشینان دستور می دادند که روزى را که جانشین انتخاب می شود، عيد
بگیرند.

20 - عید اوصیاء

عن ابی عبد الله عليه السلام قال:

... تذکرون الله عز ذکره فيه بالصيام والعبادة والذکر لمحمد و آل محمد، فان رسول الله صلى الله عليه وآله اوصى اميرالمؤمنين ان يتخذ ذلك اليوم عيداً، و كذلك كانت الانبياء تفعل، كانوا يوصون اوصيائهم بذلك فيتخذونه عيداً.

وسائل الشيعة 7: 327، ح 1.

امام صادق عليه السلام فرمود:

در روز عید غدیر، خدا را با روزه و عبادت و یاد پیامبر و خاندان او یادآوری کنید، زیرا رسول خدا به امیرالمؤمنین سفارش کرد که آن روز را عید بگیرد، همینطور پیامبران هم به جانشینان خود سفارش می کردند که آن روز را عید بگیرند، آنان هم چنین می کردند.

21 - روز گشایش و درود

عن ابی عبد الله عليه السلام قال:

والعمل فيه يعدل ثمانين شهرا، و ينبغي ان يكثر فيه ذكر الله عزوجل، والصلوة

على النبي صلى الله عليه وآله ، ويوسع الرجل فيه على عياله.

وسائل الشيعة 7: 325، ح 6.

امام صادق عليه السلام فرمود:

ارزش عمل در آن روز (عید غدیر) برابر با هشتاد ماه است، و شایسته است

آن روز ذکر خدا و درود بر پیامبر صلى الله عليه وآله زیاد شود، و مرد، بر خانواده خود توسعه

دهد.

22 - روز دیدار رهبری

عن مولانا ابی الحسن علی بن محمد علیه السلام قال لابی اسحاق:
و یوم الغدیر فیه اقام النبی صلی الله علیه و آله اخاه علیا علما للناس و اماما من بعده، [قال]
قلت:

صدقت جعلت فداک، لذلک قصدت، اشهد انک حجة الله علی خلقه.

وسائل الشیعه 7: 324، ح 3.

امام هادی علیه السلام به ابواسحاق فرمود:

در روز غدیر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله برادرش علی علیه السلام را بلند کرد و به عنوان
پرچمدار (و فرمانده) مردم و پیشوای بعد از خودش معرفی کرد.
ابواسحاق گفت: عرض کردم، فدایت شوم راست فرمودی. به خاطر همین به
زیارت و دیدار شما آمدم، گواهی می‌دهم که تو حجت خدا بر مردم هستی.

23 - روز تکبیر

عن علی بن موسی الرضا علیه السلام :

من زار فيه مؤمنا ادخل الله قبره سبعین نورا و وسع فی قبره و یزور قبره کل
یوم سبعون الف ملک و یشرونه بالجنة.

اقبال الاعمال: 778.

امام رضا علیه السلام فرمود:

کسی که در روز (غدیر) مؤمنی را دیدار کند، خداوند هفتاد نور بر قبر او وارد
می کند و قبرش را توسعه می دهد و هر روز هفتاد هزار فرشته قبر او را زیارت
می کنند و او را به بهشت بشارت می دهند.

24 - روز دیدار و نیکی

قال الصادق عليه السلام :

ينبغي لكم ان تتقربوا الى الله تعالى بالبر والصوم والصلوة و صلة الرحم و صلة
الاخوان، فان الانبياء عليهم السلام كانوا اذا اقاموا اوصياءهم فعلوا ذلك و امروا
به.

مصباح المتهجد: 736.

امام صادق عليه السلام فرمود:

شایسته است با نیکی کردن به دیگران و روزه و نماز و بجا آوردن صلۀ رحم
و دیدار برادران ایمانی به خدا نزدیک شوید، زیرا پیامبران زمانی که جانشینان
خود را نصب می‌کردند، چنین می‌کردند و به آن توصیه می‌فرمودند.

25 - نماز در مسجد غدیر

عن ابی عبد الله علیه السلام قال:

انه تستحب الصلوة فی مسجد الغدیر لان النبی صلی الله علیه و آله اقام فیہ امیر المؤمنین علیه السلام

و هو موضع اظهر الله عزوجل فیہ الحق.

وسائل الشیعه 3: 549.

امام صادق علیه السلام فرمود:

نماز خواندن در مسجد غدیر مستحب است، چون پیامبر

اکرم صلی الله علیه و آله در آنجا امیر مؤمنان علیه السلام را معرفی و منصوب کرد. و آنجایی است که

خدای بزرگ، حق را آشکار کرد.

26 - نماز روز غدیر

عن ابی عبد الله علیه السلام قال:

و من صلی فیہ رکعتین ای وقت شاء و افضلہ قرب الزوال و هی الساعة التی اقیم فیہا امیر المؤمنین علیه السلام بغدیر خم علما للناس و... کان کمن حضر ذلک الیوم...

وسائل الشیعه 5: 225، ح 2.

امام صادق علیه السلام فرمود:

کسی که در روز عید غدیر هر ساعتی که خواست، دو رکعت نماز بخواند و بهتر اینست که نزدیک ظهر باشد که آن ساعتی است که امیر المؤمنین علیه السلام در آن ساعت در غدیر خم به امامت منصوب شد، (هر که چنین کند) همانند کسی است که در آن روز حضور پیدا کرده است...

27 - روزه غدیر

قال الصادق عليه السلام :

صيام يوم غدیر خم يعدل صيام عمر الدنيا لو عاش انسان ثم صام ما عمرت
الدنيا لكان له ثواب ذلك. وسائل الشيعه 7: 324، ح 4.

امام صادق عليه السلام فرمود:

روزه روز غدیر خم با روزه تمام عمر جهان برابر است. یعنی اگر انسانی
همیشه زنده باشد و همه عمر را روزه بگیرد، ثواب او به اندازه ثواب روزه عید
غدیر است.

28 - روز تبریک و تبسم

عن الرضا عليه السلام قال:

... و هو يوم التهنة يهنئ بعضكم بعضا، فاذا لقي المؤمن اخاه يقول:
«الحمد لله الذي جعلنا من المتمسكين بولاية امير المؤمنين و الائمة عليه السلام» و
هو يوم التبسم فى وجوه الناس من اهل الايمان...
اقبال: 464.

امام رضا عليه السلام فرمود:

عيد غدیر روز تبریک و تهنیت است. هر یک به دیگری تبریک بگویند، هر
وقت مؤمنی برادرش را ملاقات کرد، چنین بگوید: «حمد و ستایش خدایی را
که به ما توفیق چنگ زدن به ولایت امیرمؤمنان و پیشوایان عطا کرد» آری عید
غدیر روز لبخند زدن به چهره مردم با ایمان است...

فصل سوم: ولایت در غدیر

29 - پیامبر و ولایت علی علیه السلام

عن ابی سعید قال:

لما كان يوم غدیر خم امر رسول الله صلی الله علیه و آله منادیا فنادی: الصلوة جامعة، فاخذ

بید علی علیه السلام و قال:

اللهم من كنت مولاه فعلى مولاه، اللهم وال من والاه، و عاد من عاداه.

بحار الانوار 37: 112، ح 4.

ابو سعید گوید:

در روز غدیر خم رسول خدا صلی الله علیه و آله دستور داد: منادی ندا دهد که: برای نماز

جمع شوید. بعد دست علی علیه السلام را گرفت و بلند کرد و فرمود:

خدایا کسی که من مولای اویم پس علی هم مولای اوست، خدایا دوست

بدار کسی را که علی را دوست بدارد و دشمن بدار کسی را که با علی دشمنی

کند.

30 - زندگی پیامبرگونه

قال رسول الله ﷺ :

من يريد ان يحيى حياتى، و يموت مماتى، ويسكن جنة الخلد التى وعدنى ربي فليتول على ابن ابى طالب، عليه السلام فانه لن يخرجكم من هدى، ولن يدخلكم فى ضلالة.

الغدیر 10: 278.

رسول خدا ﷺ فرمود:

کسی که می خواهد زندگی و مرگش همانند من باشد و در بهشت جاودانه ای که پروردگارم به من وعده کرده، ساکن شود، ولایت علی بن ابی طالب عليه السلام را انتخاب کند، زیرا او هرگز شما را از راه هدایت بیرون نبرده، به گمراهی نمی کشاند.

31 - پیامبر و امامت علی علیه السلام

عن جابر بن عبد الله الانصاری قال: سمعت رسول الله صلى الله عليه وآله يقول لعلي بن ابي طالب عليه السلام :

يا علي! انت اخي و وصيي و وارثي و خليفتي علي امتي في حيوتی و بعد وفاتي محبک محبی و مبغضک مبغضی و عدوک عدوی.

امالی صدوق: 124، ح 5.

جابر بن عبد الله انصاری می گوید:

از رسول خدا صلى الله عليه وآله شنیدم که به علی بن ابي طالب عليه السلام فرمود:

ای علی، تو برادر و وصی و وارث و جانشین من در میان امت من در زمان حیات و بعد از مرگ منی. دوستدار تو دوستدار من و دشمن و کینه‌توز تو دشمن من است.

32 - پایه های اسلام

عن ابی جعفر علیه السلام قال:

بنی الاسلام علی خمس:

الصلوة و الزکوة و الصوم و الحج و الولاية و لم یناد بشیء ما نودی بالولاية

یوم غدیر.

کافی 2، 21، ح 8.

امام باقر علیه السلام فرمود:

اسلام بر پنج پایه استوار شده است: نماز، زکات، روزه، حج و ولایت و به

هیچ چیز به اندازه آنچه در روز غدیر به ولایت تاکید شده، ندا نشده است.

33 - ولایت جاودانه

عن ابی الحسن علیه السلام قال:

ولاية علی علیه السلام مکتوبة فی صحف جمیع الانبیاء ولن یرث الله رسولا الا بنیوة

محمد و وصیة علی علیه السلام . سفینة البحار 2: 691.

امام کاظم علیه السلام فرمود:

ولاية علی علیه السلام در کتابهای همه پیامبران ثبت شده است و هیچ پیامبری

مبعوث نشد، مگر با میثاق نبوت محمد صلی الله علیه و آله و امامت علی علیه السلام .

34 - ولایت و توحید

قال رسول الله ﷺ :

ولایة علی بن ابی طالب ولایة الله و حبه عبادة الله و اتباعه فريضة الله و اولیاءه اولیاء الله و اعداؤه اعداء الله و حربه حرب الله و سلمه سلم الله عز و جل.

امالی صدوق: 32.

رسول خدا ﷺ فرمود:

ولایت علی بن ابیطالب عليه السلام ولایت خداست، دوست داشتن او عبادت خداست، پیروی کردن او واجب الهی است و دوستان او دوستان خدا و دشمنان او دشمنان خدایند، جنگ با او، جنگ با خدا و صلح با او، صلح با خدای متعال است.

35 - روز ناله نومیدی شیطان

عن جعفر، عن ابيه عليه السلام قال:

ان ابليس عدو الله رن اربع رنات:

يوم لعن، و يوم اهبط الى الارض، و يوم بعث النبي صلى الله عليه وآله و يوم الغدير.

قرب الاسناد: 10.

امام باقر عليه السلام از پدر بزرگوارش امام صادق عليه السلام نقل کرد که فرمود:

شیطان دشمن خدا چهار بار ناله کرد: روزی که مورد لعن خدا واقع شد و

روزی که به زمین هبوط کرد و روزی که پیامبر اکرم صلى الله عليه وآله مبعوث شد و روز عید

غدیر.

36 - ولایت علوی دژ توحید

عن النبي صلى الله عليه وآله :

يقول الله تبارك و تعالی:

ولایة علی بن ابی طالب حصنی، فمن دخل حصنی امن من ناری.

جامع الاخبار: 52، ح 7.

پیامبر اکرم صلى الله عليه وآله فرمود:

خداوند می فرماید: ولایت علی بن ابیطالب دژ محکم من است، پس هر کس

داخل قلعه من گردد، از آتش دوزخ محفوظ خواهد بود.

37 - جانشین پیامبر

قال رسول الله ﷺ :

يا على انا مدينة العلم و انت بابها و لن تؤتى المدينة الا من قبل الباب... انت
امام امتی و خلیفتی علیها بعدی، سعد من اطاعک و شقی من عصاک، و ربح من
تولاک و خسر من عاداک.

جامع الاخبار: 52، ح 9.

رسول خدا ﷺ فرمود:

ای علی من شهر علمم و تو درب آن هستی، به شهر جز از راه درب آن وارد
نشوند. ... تو پیشوای امت من و جانشین من در این شهری، کسی که اطاعت تو
کند سعادت مند است، و کسی که تو را نافرمانی کند، بدبخت است، و دوستدار تو
سود برده و دشمن تو زیان کرده است.

38 - اسلام در سایه ولایت

قال الصادق عليه السلام :

اثافی الاسلام ثلاثة:

الصلوة و الزکوة و الولاية، لا تصح واحدة منهن الا بصاحبتيها.

کافی: 2، ص 18.

امام صادق عليه السلام فرمود:

سنگهای زیربنای اسلام سه چیز است:

نماز، زکات و ولایت که هیچ یک از آنها بدون دیگری درست نمی شود.

39 - ده هزار شاهد

قال ابو عبد الله عليه السلام :

العجب يا حفص لما لقي علي بن ابي طالب!! انه كان له عشرة الاف شاهد لم

يقدر علي اخذ حقه و الرجل ياخذ حقه بشاهدين.

بحار الانوار: 37، 140.

امام صادق عليه السلام فرمود:

ای حفص! شگفتا از آنچه علی بن ابی طالب عليه السلام با آن مواجه شد! او با ده

هزار شاهد و گواه (در روز غدیر) نتوانست حق خود را بگیرد، در حالی که

شخص با دو شاهد حق خود را می گیرد.

40 - علی علیه السلام ، مفسر قرآن

عن النبی صلی الله علیه و آله فی احتجاجه یوم الغدیر:

علی تفسیر کتاب الله، و الداعی الیه، الا و ان الحلال و الحرام اکثر من ان احصیها و اعرفهما، فأمر بالحلال و انهی عن الحرام فی مقام واحد، فامرت ان آخذ البیعة علیکم و الصفقة منکم، بقبول ما جئت به عن الله عز و جل فی علی امیر المؤمنین و الائمة من بعده، معاشر الناس تدبروا و افهموا آیاته، و انظروا فی محکماته و لا تتبعوا متشابهه، فوالله لن یبین لکم زواجره، و لا یوضع لکم عن تفسیره الا الذی انا آخذ بیده.

وسایل الشیعه: 18، 142، ح 43.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله روز عید غدیر فرمود:

علی علیه السلام تفسیر کتاب خدا، و دعوت کننده به سوی خداست، آگاه باشید که حلال و حرام بیش از آنست که من معرفی و به آنها امر و نهی کنم و بشمارم. پس دستور داشتم که از شما عهد و پیمان بگیرم که آنچه را در مورد علی امیرمؤمنان، و پیشوایان بعد او از طرف خداوند بزرگ آوردم، بپذیرید. ای مردم! اندیشه کنید و آیات الهی را بفهمید، در محکمت آن دقت کنید و متشابهات آن را دنبال نکنید. به خدا قسم هرگز کسی نداهای قرآن را نمی تواند بیان کند و تفسیر آن را روشن کند، جز آن کسی که من دست او را گرفته ام (و او را معرفی کردم).

منابع

- 1- قرآن كريم .
- 2- امالى شيخ صدوق، كتابخانه اسلاميه.
- 3- قرب الاسناد، عبد الله جعفر الحميرى، آل البيت.
- 4- مصباح المتهدج، شيخ طوسى، مؤسسة فقه الشيعه.
- 5- وسايل الشيعه، شيخ حر عاملى، مكتبة الاسلاميه.
- 6- سفينة البحار، شيخ عباس قمى، اسوه.
- 7- جامع الاخبار، محمد سبزوارى، آل البيت.
- 8- بحار الانوار، علامه مجلسى، دار الكتب الاسلاميه.
- 9- حماسه غدیر، محمدرضا حکيمى، مؤلف.
- 10- اقبال الاعمال، سيد بن طاووس مؤسسة العلمى.
- 11- اصول كافى، كلينى، دار الكتب الاسلاميه.
- 12- الغدير، علامه امينى دار الكتب الاسلاميه.

فهرست مطالب

2	مقدمه:
7	1 - غدیر در قرآن
8	فصل اول: جایگاه عید غدیر در مکتب
8	1 - عید خلافت و ولایت
8	2 - برترین عید امت
9	3 - عید بزرگ خدا
10	5 - روز تجدید بیعت
11	6 - عید آسمانی
11	7 - عید بی نظیر
12	8 - عید پربرکت
12	9 - عید فروزان
13	10 - یکی از چهار عید الهی
14	فصل دوم: شایسته ها و بایسته های غدیر
14	11 - روز پیام و ولایت
15	12 - روز اطعام
16	13 - روز هدیه
17	14 - روز کفالت
17	15 - روز سپاس و شادی
18	16 - روز نیکوکاری
18	17 - روز سرور و شادی
19	18 - روز تبریک و تهنیت

19	- روز درود و براءت	20
20	- عيد اوصياء	21
21	- روز گشایش و درود	22
22	- روز دیدار رهبری	23
23	- روز تکبیر	24
24	- روز دیدار و نیکی	25
25	- نماز در مسجد غدیر	26
26	- نماز روز غدیر	27
27	- روزه غدیر	28
28	- روز تبریک و تبسم	29
30	فصل سوم: ولایت در غدیر	30
29	- پیامبر و ولایت علی <small>علیه السلام</small>	30
30	- زندگی پیامبرگونه	31
31	- پیامبر و امامت علی <small>علیه السلام</small>	32
33	- ولایت جاودانه	33
34	- ولایت و توحید	34
35	- روز ناله نومیدی شیطان	35
36	- ولایت علوی دژ توحید	35
37	- جانشین پیامبر	36
38	- اسلام در سایه ولایت	37
39	- ده هزار شاهد	37
40	- علی <small>علیه السلام</small> ، مفسر قرآن	38
39	منابع	39
40	فهرست مطالب	40

